

Tuletõrje Teated

Üleriiklise Tuletõrjeliidu väljaanne

Nr. 9. (44)

September 1928.

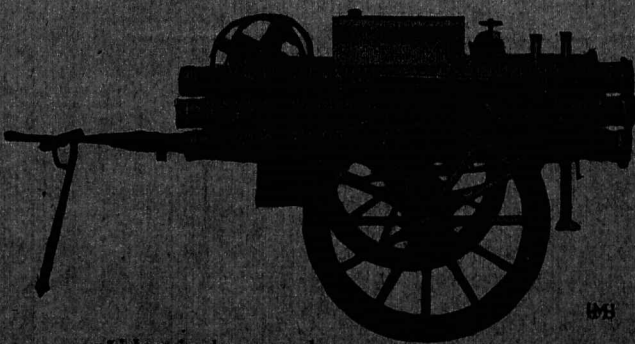
6. aastakäik.

Tellimisi „Tuletõrje Teadete“

peale võtavad peale tuletõrje organisatsioonide veel vastu

kõik Eesti postiasutused.

Väike jõuprits.



sõiduseisukorras.

veeandmine minutis	450/600 ltr.
mootor	8 h.-j.
veejoa ulatus	40 mtr.
veejoa kõrgus	25 „
kaal	7 puuda

EESTI OLUDELE
KÕIGE KOHASEM!

Tulekustutus-
riistade tehas

O-ü. MEYER-HAGEN

Hagen i. W.,
Saksamaal.

Korrespondent Eestis: E. LUKASCHEVICZ, Tallinnas

Toompuiestee 17-a, krt. 12. Kõnentraat 16-53.

Auto-, mootor- ja käsipritsid, auto- ja teised redellid ning kõik muud tule-
kustutusriistad ja tarbeasjad.

HINNAKIRJAD JA TEHNILINE NÕUANNE MAKSUTA

Komisjonikontor

Tartus, Riia tän. 55, telef. 2-97.

Avatud 10—2 ja 4—5.

Tuletõrje Liidu ülesandel müüa:

Liidu- ja teenistusmärke,
mütsimärke,
mundrinööpe,
signaalpasunad,
kiivrite embleeme
ja rosette,
adjutandi paelu.

Käsipritse

mitmesuguses suuruses on liidu
laos saada hinnaga:

Fr. 300.—, 400.—, 500.— ja 600.—

tükk ühes vastava imev- ja välja-
viske voolikutega.

TULETÖRJE TEATED

Ilmub kord kuus.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Pikk t. nr. 43.
Tel. 579. Äritunnid k. 9 h.—k. 3 p. l.

Address igasugustele saadetistele: Tallinna,
Pikk t. 43, Kuukiri „Tuletõrje Teated“.

Tellimishind: 1 kr. 20 senti aastas.

Vastutav toimetaja A. Pirker.

Väljaandja: Üleriikline Tuletõrjeliit.

Kuulutuste hind (krooni).

	1 lhk.	1/2 lhk.	1/4 lhk.	1/8 lhk.
Kaane väliskülg ja teksti keskel	45	23	12	6
Kaane sisekülgedel	37	19	10	5
Teksti järele	30	15	8	4

Hinnaalandus kuulutuse ilmumisel järjest 3—5 korda 5%
6—11 korda 15%, ja 12 korda 25%.

Nr. 9 (44).

SEPTEMBER 1928.

6. aastakäik.

Sisust: Liidu eeloleva peakoosoleku puhul. — Tuletõrjepäeva tagajärjed rahuldavad. — Tänavune abiraha jaotatud. — Kutse Ü. T. Liidu peakoosolekule. — Tuletõrjujad sportima. — A. Erglist. — Tuletõrjeasjandus Skandinaavias. — A. Ahlmanni Paidest lahkumisel. — 10-min. tulikahju. — Märkeid Lihula tuletõrjest. — Tuletõrje ja tulekindlustuse ülesanded. — Kustutusvee kahjude vähendamisele. — Tulikahjustest põuasuvet. — Tuletõrje seisukord Lätis. — Kroonika. — Pildid.

Liidu eeloleva peakoosoleku puhul.

Koosolekul valitsegu vastastikune lugupidamine ja usaldus.

Üleriiklise tuletõrjeliidu juhatuse järelepärimise peale, kus ja millal soovitakse Valgas pooleli jäänud peakoosolekut jätkata, on kuni 14. sept. 82 tuletõrjeühingult vastus saadud ja enamus nendest soovib peakoosolekut jätkata Tartus novembris. Selletõttu on liidu juhatuse 14. sept. otsustanud peakoosoleku kokku kutsuda pühapäeval, 18. novembril kell 10 homm. Tartu tuletõrje pitsimaja saali.

Viis tuletõrjeühingut ei soovitanud käesoleval aastal peakoosolekut korraldada, sest et neil kulude kokkuhoiu mõttes puududa võimalus sel aastal veel kord oma esindajaid välja saata. Võib olla et ka mitmel teisel ühingul raske on peakoosolekust osa võtta, kuid liidu juhatuse ei võinud teisiti talitada, ta peab koosoleku kokku kutsuma, et viimasel koosolekul läbivamata päevakorra küsimused ära otsustada, kuigi iga koosolek suuri kulusi nõuab — umbes 2000 krooni, missugust raha ühingutel enestel kibedasti vaja oleks.

Et Valgas ettetulnud soovimata vahejuhtumine enam ei korduks, on tarvis, et iga tuletõrje esindaja tunneks ennast

ühise suure perekonna liikmena, kes oma, tuletõrje-pere asju rahuliselt läbiharutama on tulnud. Seepärast peaks siin valitsema esikohal vastastikune lugupidamine ja usaldus. Arvamised ju võivad lahku minna, kuid kõikidel on ühine eesmärk — töötada ühisel jõul tuleõnnetuste ärahoidmiseks ligemise kasuks ja jumala auks.

Viimasel koosolekul selgus, et paaril saadikul puudus tarviline volitus, seepärast tuleks kõikidel liidu liikmetel 1) oma liikmemaks liidule käesoleva ja eelmiste aastate eest enne peakoosolekut tasuda ja 2) oma esindajaid vastavalt põhikirja nõuetele valida, see on: ühingute peakoosolekutel. Tuletõrje organisatsioonid, kes veel liidu liikmed ei ole, võivad selleks saada, õiendades oma liikmemaksu. Tuletõrjeliidu uus põhikirja on avaldatud „Tuletõrje Teatedes“ nr. 3 — 1928 a. (lhk. 36—39.) ja peakoosoleku päevakord ühes kõige materjalidega on avaldatud „T. T.“ nr. 4 — 1928 a.

Et igal ühingul võimalik oleks erakorralisi peakoosolekuid kokku kutsuda, on liidu juhatuse kibedat põllutööaega arvesse võttes liidu peakoosoleku mää-

ranud 18. nov., seega ühingutele aega andes oma esindajaid korralikult valida ja neil päevakorra küsimustega tutvuneda.

Tähtsam päevakorra punkt on valimised, mis viimasel koosolekul komisuskiviks sai. Võib ainult soovitada valida liidu juhatusesse neid isikuid, kellest loota võib, et nad täie jõuga ja oskusega oma kohustusi täitma saavad. Igasugune kauplemine valimiste juures peaks täieste kõrvale jääma, ainult kan-

didaatide isiklikud omadused peaksid mõduandvad olema.

On väga soovitatav, et kõik liidu liikmed, kellel vähegi võimalik, liidu peakoosolekust osa võtaksid ja seega kaasa aitaksid liidu asju korraldada.

Siinjuures peab tähendama, et liidu peakoosolek on otsusevõimeline ilmunud liikmete arvu peale vaatamata, kui ta põhikirjas ettenähtud korras kokku kutsutud on.

Tuletõrjepäeva tagajärjed rahuldavad.

Korjandus karpide ja lehtedega. — Tuletõrje korraldas demonstratsioone. — Suur nõudmine kirjanduse järele.

Tänavuse tuletõrjepäeva kordamineku kohta puuduvad praegu veel lõpuandmed, kuid juba praeguste andmete järele võib öelda, et aineliselt on ta üldiselt umbes sama kui läinud aastal, kuigi kohati kõikumised on. Kuid osavõtt korjandusest oli tänavu elavam, mida tuleb ka ühingute teeneks lugeda, kes järjest suuremat rõhku panevad korjanduse peale.

Tuletõrjepäeval peetud manöövreid ja tuletõrjabinõude demonstratsioone

jälgis igalpool suur rahvahulk.

Tänavuseks tuletõrjepäevaks ilmus liidu kirjastusel suurem broshüür tuleõnnetuste põhjustest ja nende ärahoidmisest. Kuigi broshüüri ilmumine vähe viibis, oli ometi nõudmine ta järele nii suur, et tervest väljaandest — 10.000 eks. — kolmveerand ära müüdi. Peale selle laotati kümneid tuhandeid lendlehti laiali juhatustega tuleõnnetuste ärahoidmiseks.

Tänavune abiraha jaotatud.

Hilinenud palved jäävad 1929 a.

Tänavuseks oli tuletõrjetele riikliseks toetuseks määratud jälle 5000 krooni. Palveid toetuse saamiseks esitati liidule umbes 120. Liidu juhatuse viimasel koosolekul 14 sept. s. a., millest võtsid osa ka politsei peavalitsuse esindajad, jaotati see summa ära. Kava riiklise toetuse jaotamise kohta on esitatud siseministrile kinnitamiseks. Järgmises numbris toome siseministri poolt kinnitatud kujul jaotamistabeli.

Pärast toetusraha jaotamist on liidule esitatud veel mitu palvet toetuse saamiseks. Et tänavu enam võimalik ei ole neid palveid rahuldada, siis võetakse nad arvesse 1929 aastal toetuse jagamisel.

Liidu liikmeks

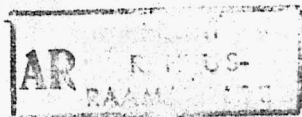
on sellekohase palve peale vastu võetud Kolga ja Rasina vabatahtlikkude tuletõrjete ühingud.

Liidu juhatuse järgmine koosolek

on reedel 19. oktoobril s. a.

Stokholmi tuletõrjele $\frac{3}{4}$ milj. kingitus.

Stokholmi linna kindlustuskontor on annetanud 750.000 krooni Stokholmi linnale uue ajakohase pitsimaja ehitamiseks Kungsholmle. Annetaja on teinud tingimuseks, et ehitus peab valmis olema 1933 a. Hiljuti ehitati Stokholmis Östermalmi pitsimaja ka kingituse abil ja sel puhul tõusid ehituskulud 750.000 kroonile.



K u t s e

Üleriiklise Tuletõrje Liidu peakoosolekule.

Üleriiklise Tuletõrje Liidu juhatus, oma otsuse kohaselt 14. septembrist s.a., korraldab Üleriiklise Tuletõrje Liidu peakoosoleku 18. novembril 1928 a. kell 10 Tartus, Vbt. Tuletõrje Ühingu pritsimaja saalis, millest palutakse kõiki Liidu liikmeid-tuletõrje organisatsioone osa võtta oma esindajate kaudu.

Koosolekust võivad osavõtta hääleõigusega Liidu liikmed ja koosolek on otsusvõimeline, põhikirja § 23 põhjal, kokkutulnud liigete arvu peale vaatamata.

Peakosolekust osavõtmine hääleõigusega on ainult neil liigetel, kes oma liikmemaksud käesoleva ja eelmiste aastate eest õiendanud.

Peakosoleku päevakord on avaldatud ajakirjas „Tuletõrje Teated“ Nr. 4 ja tuletõrje ühinguile varemalt kätte saadetud.

Liidu juhatus palub Liidu liikmeid-tuletõrje organisatsioone iga üksuse 50 liikme ehk selle osa pealt ühe hääleõiguslise esindaja, põhikirja § 24 ettenähtud korras, valida ja peakosolekule saata, neile kaasa andes väljavõtte oma peakosoleku protokollist saadikuks valimise üle.

Ühingute esindajate registreerimine on samal päeval Tartu ühingu pritsimaja saalis kella 7—10.

Saadikuid palutakse aegsasti endid registreerida, et peakosolek õigel ajal algada võiks.

Tallinnas, 21. septembril, 1928 a.

Ü. T. Liidu Juhatus.

Tuletõrjujad sportima.

Tuletõrjeliitu kuuluvaid seltse on Eestis arvuliselt kõige rohkem, võrreldes teiste organisatsioonide liitudega. Majandusliselt kui ka juhtide poolest on tuletõrjeseltsid meil elujõulisemateks koondusteks. Tuletõrjeseltsid on teinud väga länuväärset ja tagajärjerikast tööd kogu Eesti seltskondlise elu ja ühiskondlike ühikutena. Praegu, kus üle maailma on suurim tähelepanu pöördud inimkonna tervendamisprobleemidele ja püütakse leida abinõusid surevuse koeffitsiendi vähendamiseks — sündivuse kasuks, ei tohiks Tuletõrjeliit jääda passiivseks pealtvaatajaks.

Kehakultuuri sihtkapitali valitsus korraldab möödunud suvel rea kehalisekasvatuse kursusi, missugused kohapeal ellu viidi mitmesuguste organisatsioonide kaudu, näit. haridusseltsid, karskusseltsid, Ü. E. N. Ü., kaitseliit j.t.

Kehakultuuri sihtkapitali valitsus loob praegu üle maa kehalisekasvatuse eeltingimisi: ehitades spordi- ja mänguvälje, korraldades seltsidel olevaid saale vastavalt kehalisekasvatuse

nõuetele, et oleks noorsool väärilised kogumiskohad kooskäimiseks, mängudeks ja võimlemiseks. Sihtkapitali valitsus on arvamisel, et tema poolt algatud töö võib ainult siis viljarikas olla ja meil maadvõtnud liigsele alkoholi tarvitamisele tarvilisel määral vastusurvet avaldada, kui selleks tööks ühinevad kõik meil olevad organisatsioonide keskkonnad (liidud).

Meie kodumaa hea käekäik ja rahva tervis ei ole mitte ükski E. kehakultuuri sihtkapitali valitsuse püüdeks, vaid on ka seda kõigi teiste kultuurpõllul töötavate organisatsioonide sihiks.

Kehakultuuri sihtkapitali valitsus töötab käsikäes eelnimetatud liitudega. Tuletõrjeliidu juhatus omal koosolekul 14. sept. otsustas ühineda nimetatud töös ja teatab sellega kõigile tuletõrjeühingutele, et need ei keelduks kaasabist kehakultuuri sihtkapitali valitsuse teenistuses seisvatele organisatsioonidele ja instruktoritele nende ülesannete täitmisel.

Ü. T. Liidu Juhatus.

Albert Erglis †

Raske haiguse järele lahkus siit ilmast Riias 4. septembril s. a. Läti-, Leedu- ja Eesti tuletõrje liitude liidu juhatuse esimees Albert Erglis ja maeti 9. septembril suurte auavaldustega Riia linna Metsa surnuaiale. Tema matuserongist võtsid osa umbes 1500 tuletõrje tegevliiget 20 tuletõrjeühingu lippudega. Eesti tuletõrjeliidu nimel pani tema hauale pärja liidu juhatuse esimees A. Punga, sama tegi ka Leedu tuletõrje esimees V. Skardinskas.

Albert Erglis oli Läti tuletõrjeliidu juhatuse esimees liidu asutamisest saadik (1921 a. kuni 15. apr. 1928 a.) ja kuni oma surmani Läti tuletõrjeliidu nõukogu liige ja Läti tuletõrje häälekanaja vastutav toimetaja.

Kui Eesti tuletõrjeliidu poolt algatati küsimus Baltimaade tuletõrje liitumise ühendada, käisin juulikuus 1925 a. Poolas ja Lätis selle küsimuse üle mõtteid vahetamas. Kuna Poola Liit poliitilistel põhjustel ei leidnud esialgu võimalust Liitu astuda, võttis Läti liidu juhatuse A. Erglisega eesotsas selle küsimuse lahkelts omaks. A. Erglis kui õigusteadlane (Riia linna juriskonsult) lubas asutatava Liitudeliidu põhikirja kava kokkuseada ja Leedu liidu juhatusega läbi rääkimisi pidada.

Juba septembrikuus samal aastal tulid Läti, Leedu ja Eesti Tuletõrje Liitude esindajad Tallinnas kokku, kus A. Erglise poolt kokkuseatud põhikiri peale mõnede muudatuste heaks kiideti ja otsustati liitudele peakoosolekul seisukoha võtmiseks ettepanna. Eellööde korralda-

mine pandi Läti tuletõrjeliidu, kui keskkoha peale.

1926 a. septembris kutsus Läti tuletõrjeliidu juhatuse asutamise-koosoleku kokku Riia linna, kus siis liitude liidu põhikiri, vahepeal üksikute liitude poolt vastu võetud, kinnitati ja esimene juhatuse valiti. Selle juhatuse esimeheks valiti A. Erglis ja neid ametikohuseid täitis ta truult kuni oma surmani.

Järgmine Läti, Leedu ja Eesti tuletõrjete konverents korraldati 1927 a. Tallinnas, kus kadunud A. Erglis oma senisest tegevusest aru andis ja edaspidise tegevuse kavade ette kandis. Kava oli suurepäraselt kokku seatud, temas mitmed tähtsad uuendused ette nähtud, mis järgmise konverentsini (1929 a.) pidid teostatud saama. See konverents oli ka meie viimane isiklik koostöota-



mine. Keegi ei võinud siis arvata, et see noor elurõõmus tuletõrje-tegelane nii ruttu oma töö jäädavalt lõpetama peab. Käesoleval aastal Saksamaale sõites kavatsesime Riias hra Erglist külastada, kuid seal kuulsime esmalt oma kurbtuseks tema raskest, lootusetu paranemise peale, haigusest. Kuid augustikuus sai veel Eesti liit temalt pikema kirja, kus ta juhatust andis liidu põhikirja kinnitamise kohta ja lootust avaldas lähemal ajal liidu juhatust kokku kutsuda. See lootus oli ekslik, sest varsti peale seda tegi halastamata surm selle väsimata mehe tööle lõpu.

Hinga rahu kallid kaasvõitlejad tuletõrje alal!
A. P.

Tuletõrjeasjandus Skandinaavias hästi arenenud.

Tuletõrje seisukord Skandinaavia riikides. — Tuletõrje nõuded ehitusseaduse kohta. — Kinod ja tulekaitse. — Tulekaitse propaganda. — Kapitali loomine tuletõrjete toetamiseks. — Tulekaitse õpetus koolides. — Tuleasemed ja suitsutorud korda. — Ei tohi liialdada naabri valla aitamisel tulikahju korral.

Põhjamaade tuletõrjete kongressilt Stokholmis.

Põhjamaade tuletõrjeliitude ühine koosolek, kongress peeti tänavu 17.—18. aug. Stokholmis (eelmine koosolek oli 2 aasta eest Helsingis).

Kongressil oli esindatud Taani tuletõrjeliit 7, Norra tuletõrjeliit 6, Rootsi tuletõrjeliit 3, Soome 2 isikuga. Peale selle oli Rootsi liidu juhatus täies koosseisus ja liidu kutsel esindajad kohtuministeeriumist, ehitus- ja koolivalitsusest, kindlustusseltsidest, korsnappühikjate liidust jne.

Toome sellest koosolekust, kus hulk huvitavaid küsimusi arutusel oli, kirjel-

duse Soome ühe esindaja ins. V. J. Niemistö aruande järele, mis avaldatud ajakirjas „Palovartija.“

Kongress algas 17. aug. Rootsi tehnikaseltsi hoones Rootsi liidu esimehe maaherra S. Lübecki tervituskõnega.

Kongressi juhatajaks valiti maaherra S. Lübeck. Kindlustusseltsi juhataja K. Thorngren ulatas maaherra Lübeckile Rootsi tuletõrjeliidu poolt suurepäralise hõbedaga ilustatud elevandiluust juhataja kepi ja avaldas lootust, et Rootsi tuletõrjeliidu juhataja selle kepiiga koputades otsustab tuletõrjele kasulikke küsimusi.

Tuletõrje seisukord Põhja-Euroopas.

Selle järele andsid üksikute maade esindajad ülevaate tuletõrje olukorrast pärast Helsingi kongressi.

Taani.

Igal aastal sooritab tuletõrjeliidu 4-meheline komisjon reisi 12—14 linnas, millistes korraldab etteteatamatult häire tuletõrjele. Häire ja ülevaatus tulemustest kirjutatakse protokoll. On tähelepanu vääriv, et ainult 3—4 linnas on kasarmuis asuv alaline tuletõrje, teistes linnades on vabatahtlik tuletõrje. Liitkorraldab laialdast tulekaitse-tehnilist revideerimist tehastes, avalikkudes asutustes jne. ja on saavutanud oma revideerimistega häid tagajärgi. Liidul on praegu valmimas tuletõrje tehniline käsiraamat. Raamat tuleb umbes 300 lehekülge paks. Kinode ja filmiladude seaduse on valmistanud liit ja see seadus astus jõusse 1. sept. Tuletõrjeabinõude väärtuse tõstmiseks proovib liit kõik muretsetavad abinõud, nagu voolikud, päästeabinõud jne.

Norra.

Norra tuletõrjeliit korraldab laialdast selgitustööd loengute, raadio, kirjanduse, kursuste jne. kaudu. Liit on sarnase korra maksma pannud, et sel juhtumil kui kohalik politseiametnik 24 tunni

jooksul ei suuda olnud tulikahju põhjust selgitada, peab ta lähemast linnast omale kiirelt abi nõutama. Tulikahju põhjuste uurimine on liidul tähtsaimaks ülesandeks ja ta on sellekohaseid kurseid korraldanud politseinikkudele. Samuti kuulub tuletõrjeabinõude proovimine liidu ülesannete hulka.

Rootsi.

Rootsi tuletõrjeliit tähendas omas aruandes, et 1923 a. kinnitatud tuletõrjemäärus on paari viimase aasta jooksul järjest enam tarvitamist leidnud külakondades.

Uued ühiskondlised tuletõrjeorganisatsioonid kinnitab maavalitsus. Liit kinnitas 1924 a. normid mootorpritsidele ja tulekindlustusseltsid on hiljem nende normidega ühinenud. Tagajärjeks on, et nüüd voolikud paremas väärtuses valmistatakse. Ehitustarbeainete tulekaitse-tehnilisele uurimisele pühendab liit suurt tähelepanu. Valitsuse proovikojaga ühiselt on praegu ehitamisel eriline tulekaitse-tehniline laboratoorium, millises kõiki riikliste ehituste juures tarvitata vaid materjale, elektriaparaate, filme, kustutusabinõusid jne. hakatakse uurima. Liit korraldab laialist selgitustööd loengute, raadio,

kirjanduse, filmide, plakaatide jne. kaudu. Tuletõrjuja kutsele ettevalmistamine sünnib ühtlase kava järele.

Viimasena andis ülevaate Soome liidu esindaja.

Tunnistates tuletõrjetöö suurt kasulikkust linnale oli Stokholmi linn kutsunud kongressist osavõtjad

Stokholmi raekotta lõunale.

Söögilauas pidas volikogu esimees hra Tengdahl kõne, milles tähendas, et hoolimata ehituskorraldustest ja tuletõrje korraldustest hävitab tuli Rootsis igal aastal 40—50 miljoni krooni eest

varandust. Neist tulikahjustest on umbes 2.000 ehk 80 prots. tekkinud hooletusest ehk lohakusest. Peale selle nõuab tuli lisaks veel 50 inimese elu aastas. Nende arvude vähendamiseks on asutatud Rootsis ja samuti ka naabermaades tuletõrje-organisatsioonid, millised järjekindla selgitustöö kaudu püüavad vähendada nende tulikahjuste arvu, milliste põhjuseks on hooletus ja lohakus. Kõneleja soovis lõpuks edu sellele tööle.

Lõuna järele tutvustati toredat raekoda.

Kongressi tegelikust tööst.

Arutusel olnud küsimustest nimetagu järgmised tähtsamad.

Taani liidu poolt algatas kapten Viggo Lunn küsimuse tuletõrje seisukohast praegusaja ehitusseaduse suhtes. Referent nõudis, et ehitusseaduses tähelepanu leiaksid kaks järgmist tulekaitse-tehnilist asjaolu: 1) ehituste organiseerimine nii, et puhkenud tuli ei võiks levida, ja 2) inimeste ja võimalikult ka loomade päästmisvõimalused. Selle järele peab ehitusseadus sisaldama määrust ehituste kõrguse, mansardkorra kõrguse, tule müüride jne. kohta. Üldse olgu määrused kõikide harilikude elumajade kohta. Selle vastu vaadatakse eriasutuste, nagu vabrikute jne. ehitused, kus suuremal arvul inimesi võib hädahoitu sattuda, igakord eriliselt järele. Taani ehitusseadus nõuab sel puhul, kui elumaja on kõrgem kahest korrast, 2 väljapääsurepi ehitamist. Need trepid tehakse puust. Korsten võib olla ühine 12—15 koldele, teatud tingimistel.

Läbirääkimiste kestel avaldati soovi mansardkordade ära kaotamiseks. Ins. K. A. Janzon seletas Rootsi uut ehitusseadust ja ütles muuseas, et ehitusseaduse järele peab puuehitusel olema tule müür, kuie hitus on piiris talla 4½ m. eemal; kiviehitus võib olla tule müürita.

Soome tuletõrjeliidu referaadis kinode ehitamisest tulekaitse seisukohalt ja inimelude päästmisest avaldati need põhimõtted, mis on Soome sellekohases seaduses aluseks,

Kõik kõnelejad olid ühemeelselt sel seisukohal, et hädatarvilik on maksta panna ühist määrust kogu maa kohta.

Kindlustusseltsi juhataja J. Ödegaard (Norrast) algatas küsimuse tulekaitse propagandast ja koostöötamisest tulekindlustusseltsidega. Tema avaldas soovi, et asutatakse täiesti erapooletu tulekindlustuste revideerimisasutus. Sellest võtaksid osa tuletõrjeliit ja kindlustusasutised. Edasi kinnitati suurt tähendust tulikahju põhjuste uurimisele. Norras on tuletõrjeliit sellekohased kursused korraldanud politseinikkudele ja see on osutanud kasulikuks, sest varem oli selgitamata põhjustel tekkinud tulikahjusid 36 prots. tulikahjuste üldarvust, kuna nüüd on see alanenud 20 protsendini. Lõpuks esitas referent soovi, et arvatakse maha üks protsent kahjutasust enne väljamaksmist ja sel teel kogutud summadest kaetakse tulekaitse propaganda kulud ja antakse laenu majandusliselt nõrgematele kihelkondadele tuletõrjeabinõude muretsemiseks. Norras on saadud tänavu sel teel 250.000 krooni.

Järgnenud läbirääkimistel vaidlesid paljud vastu referendi viimasele ettepanekule, sest kindlustajate keskel tekitaks see suurt pahameelt. Vastuvõetavam on selle vastu igalt kindlustajalt võtta teatud summa ehk jälle kindlustusseltsid määravad teatud protsendi kindlustusmaksust ehk jälle osa neist summadest, mis kogunevad kindlustussumma mitte täielikult väljamaksmisel.

Küsimuse tulekaitse õpetus koolides algatas maaherra S. Lübeck. Referent tähendas, et paljud tulikahjud saavad alguse laste käest. Selle tõttu tuleb tulekaitse propagandat alustada laste

juurest ja kodust ning jätkata kõrge-
mate õpeasutusteni. Eriti tehnilistes
õpeasutustes, millised valmistavad mehi
ehitusala ja tehnilise teenistusele, on
tulekaitse-tehniline õpetus väga kasulik.

Läbirääkimistel toetati üksmeelselt tu-
lekaitse võtmist õpeainena koolidesse ja
tähendati, et näiteks Hollandis on sarna-
ne õpetus ja see on annud häid tagajärgi.

Soome liidu poolt algatud tulekaitse
tehnilise käsiraamatu küsimuse refe-
raadis rõhutas peamees K. Arell erilise
käsiraamatu vajadust. Seda tarvitaksid
ehitajad, politsei ja muud riigi ja ameti-
asutised, vabrikute juhtivad jõud ja
üldse kõik, kel tegemist on tulekaitse-
tehniliste küsimustega. Käsiraamat
peaks lühidalt sisaldama tarvilisi teateid
tuletõrjeasjandusest.

Norra liidu sekretäär ins. H. Meyer
esitas referaadi mida tuleks teha tule-
asemete ja suitsutorude kordaseadmiseks.
Referaadis tähendati, et tuleasemetest
ja suitsutorudest on 1920—1925 a.
Norras alguse saanud 231 tulikahju
linnades ja 833 — maal ehk protsentides
kõigist tulikahjudest: 4,5 prots. linnades
ja 11,7 % maal. Et maal sarnaseid
tulikahjusid rohkem on kui linnades,
selle põhjuseks on sarnaste tulikahjude
tekkimist ärahoidvate määruste puudu-
mine. Referent soovib vastavate
ehitusmääruste maksmapanemist maal,
kuid enne seda tuleks valmistada ja
elanikkudele tutvustada joonistusi kor-
ralikkudest tuleasemetest ja suitsutoru-
dest. Selgitustöös peaksid kindlustus-
seltsid kaasa aitama. Kindlustusseltsid
võivad siin asja kasuks palju teha.
Näiteks võiksid nad kahjusumma välja-
maksmisel mõjuda, et põlenud hoone
uesti ehitamisel tuleasemed ja suitsu-
torud korralikult ehitatakse.

Ins. Chr. Hafn (Taani liidu sekr.)
refereeris küsimust: tehaste järelvaatamine.
Referent ütleb, et Taani liidu
poolt järelvaatamisel antavaid määrusi
täidetakse vabatahtlikult ja et nende
järelvaatustega, milliseid on toimetatud
8 aastat, on paljud kahjud ära hoitud.

Kongressi viimaseks läbirääkimiste
teemiks oli valdade välisabi andmine
tulikahju kustutamisel. Küsimuse algatas
Rootsi liidu abiesimees K. Thorngren.
Naabri valdade aitamine tulikahjude
kustutamisel on põhjenenud sel inimlikul
põhimõttel, et paremini varustatud

annab hädaajal abi nõrgemale. Kuid
ka siin käiakse sageli vale rada. Linna
lähedal asuvad vallad, lootes lähedal
asuvate linnade hästi varustatud tule-
kustutusabinõude peale, jätaavad oma
tuletõrje tahaplaanile, sest abi tuleb
ometi naabrilt. See ei ole õige. Tulekus-
tutusabinõusid, milliste muretsemiseks
paremini varustatud valdade elanikud
on makse maksnud, ei või ilma tasuta
tarvitada anda teise valla maksumaks-
jate heaks. Küsitav on isegi, kas tule-
tõrje peamees võib tema kaitse alla
usaldatud piirkonda ehk selle osa
tulekustutusabinõudeta jätta, saates
neid naabri teenistusse. Juhtub ka
sageli sarnase naabri-aitamise juures,
et keeldutakse tasu maksmast. Küsi-
mus on seega väga keeruline. Soovi-
tavale olukorrale võib aluse luua vas-
tastikuse abiandmise kohta lepingu
sõlmimine. Abiandmise paremini va-
rustatud valla poolt ei tohiks aga liial-
damiseni minna, sest see viivitaks
naabri vallas oma tuletõrje korralduse
loomist. Põhimõtteks võetagu, et iga
vald peab hoolitsema oma tuletõrje
korralduse eest selles ulatuses ja viisis
kuidas valla suurus, ehituste ja viisis
veevõtmispaigad seda nõuavad (võrdle
Eesti tuletõrjeseadust. „T. Tead.“ toim.).

Nagu näha oli kongressi päevakord
väga huvitav ja laialdane, hra Niemistö
arvates vahest isegi liiga laialine kahe-
päevalise kongressi jaoks.

Järgmine kongress peetakse Kopen-
haagenis 1930 a. suvel.

Kongressi kestel oli peale eelpool
nimetatud lõunasöögi Stokholmi linnalt
veel õhtusöök Rootsi kindlustusseltsidelt,
teisel päeval lõunasöök Rootsi liidu
esimehe maaherra S. Lübecki ja Rootsi
liidu poolt. Teise päeva õhtul võimaldati
iga maa esindajal pidada ringhäälingus
4-minutiline kõne oma maa tuletõrje-
oludest.

Kongressist ja vastuvõttust Rootsi
poolt jäänud kõigile osavõtjatele väga
hea mulje.

Lõpuks tähendab hra Niemistö oma
muljetest, et üldse läbirääkimiste kestel
võis rõõmuga kuulda, et tuletõrjeasjan-
dus on kõigis Põhjamaa riikides läinud
suuri samme edasi ja saavutanud üldi-
selt tähelepanu ja tunnustamist nii riik-
liste kui ka teiste valitsusasutuste poolt.

Paide tuletõrje peamehe A. Ahlmanni Paidest lahkumisel.

Südamlik ärasaatmine.

16. aug. lahkus Paidest v. tuletõrje ühingu peamees Artur Ahlmann.

A. Ahlmann algas oma teenistust tuletõrje alal juba üsna varakult Ämblas, kus tema sealse tuletõrje pitsijaoskonna liikmena teenis 2 a. Peale selle oli 3 a. Viljandi tuletõrje liige ja 1907 a. alates vahetpidamata Paide vab. t. üh. liige. Astudes reamehena veemeeste jaoskonda, võitis ta varsti oma meeskonnas lugupidamise ning oli juba 2 a. pärast selle jaoskonna juhatajaks. 1917 a. valiti h-ra Ahlmann Paide v. t. üh. peameheks. Valimine sündis raskel ajal, kus revolutsioon tõi üldise lagunemise. Raske töö seisis tol ajal valitud peamehe ees. Paide v. t. üh. oli siis 6 jaoskonda ligi 60 mehega. Kuid raugemata energiaga ja kindla usuga tulevikku algas noor peamees tööd ning jõudis sihile lähemale. Paide v. t. üh. meeskond kasvas 11 aasta jooksul 200 mehe peale 12 jaoskonnaga. — Ka aitas palju kaasa h-ra Ahlmann oma tööga kustutus- ja tööriistade juurdemuretsemiseks. Tema ajal muretseti mootorprits ja käsipritse. — 1927 a. valiti h-ra Ahlmann tuletõrjeliidu juhatajaks liikmeks. Teenete eest sai h-ra Ahlmann II ja I j. hoolsusmärgid, peale selle on tal mitmed veneaegsed aumärgid. Oma teenistuse ajal on h-ra Ahlmann ikka kõrgel hoidnud eesmärki „Jumalale auks — ligemisele abiks“ ja kui peamees suutis ka iga meeskonna liikme südames seda eesmärgi mõttet ja tähtsust süttitada, olles alati südamlik ja vastutulelik kõikidele.

Paide v. t. ühingu jääb hea mälestus oma lugupeetud peamehest.

Tema lahkumise puhul korraldas tuletõrje ühes seltskonna tegelastega koosviibimise, kus palju sooje sõnu öeldi ning sooviti õnne, edu ja jõudu uuel teekonnal. Peale koosviibimist saatis meeskond orkestriga ja tõrvikutega oma Paidest lahkuva peamehe raudteejaama. Raudteejaamas anti pr. Ahlmann'ile tema vastutulekkuse ja alalise kaasabi eest tuletõrjele tänutäheks kimp roose.



Suurejoonelise ärasaatmise puhul oli ka palju rahvast kogunud jaama.

Veel kord õnneudu ja jõudu lööks, mis igal tuletõrjajal ees on, et saavutada veel parimat kui olemas! —

Tuli sünnitab kõigest 10 prots. kahju.

Vee aseainet otsimas.

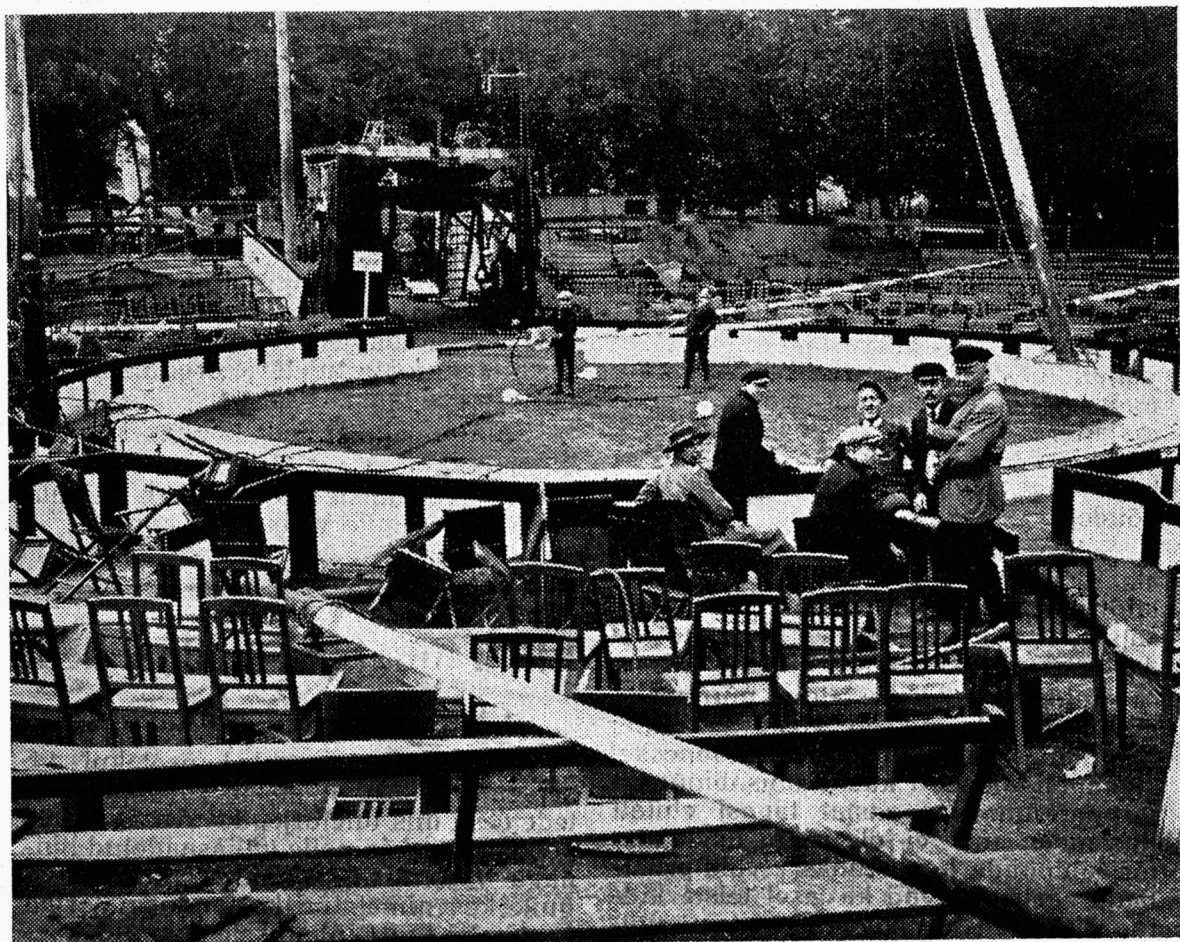
Teel rahvusvahelisele tuletõrje kongressile Turiini peatus Nev-Yorgi tuletõrje juht John Cainlon lühemat aega Berliinis, et nõu pidada Saksa keemikutega kustutusaine leidmiseks, mis asendaks vee. Sarnaseid aineid kasutatakse praegu edukalt vähemate tulekahjude kustutamiseks, kuid praegu puudub aparaat selleks, et neid aineid ka suurte tulekahjude juhustel ära kasutada. J. Cainloni tõenduse järele sünnitab tuli harilikult 10 protsenti kahju, vesi aga 90 prots. Nende kahjude kõrvaldamine on moderni tuletõrje tehnika ülesanne.

10-minutiline tulekahju raskete tagajärgedega.

Tallinnas süüdati tsirkus omaniku käsul, et see saaks 8 miljonilise kindlustussumma.—Asjaosalised vangistatud.

Kevaldel Tallinna asunud Salamonsky tsirkus, omanik A. Farkotsh-Bredford, leidis algul elavat tarvitamist. Kui aga hiljem eeskava muutus publikumile mittemeeleparaseks, hakkas ette-

toolid jne. Kohale jõudnud politsei asus energiliselt tule-al guse põhjust juurdlema ja esimesest silmapilgust oldi kindel, et tegemist süütamisega. Nagu juurdlusel hiljem selgus, polnud see



võtte majandusline külg kannatama — osavõtt vähenes ja sissetulek vähenes. Enne hooaja lõppu korraldati maadlusvõistlused, millest võttis osa ka eestlane J. Jaago. See tõmbas jälle rahvast tsirkusesse ja igal öhtul oli ruum viimse võimaluseni publikut täis. Hooaeg lõppes 17. sept., kuid seks ajaks olid ära viidud juba tsirkuse loomad. 18. sept. k. 4,30 homm teatati pritsimajja, et tsirkus põleb; kui tuletõrje komando 7 minuti pärast kohale jõudis, oli tsirkuse „kest“—puldand juba tulest hävitatud ja tuld olid võtnud paaris kohas pingid,

arvamine vale. Tsirkuse „hoone“ — puldan ühes sisseseadega oli kindlustatud „Eesti Lloidis“ 80.000 krooni (8 miljoni sendi) eest agent G. Kamenetsi kaudu. See hiigla summa, mis oleks võimaldanud tsirkuse puudujäägid katta ja järele oleks jätnud „ilusa kopika“ avatleski süütamisele. Arreteeritud on A. Farkotsh-Bredford, tsirkuse puldanmeister A. Tshaika, kes oli süütaja direktori käsul ja „Eesti Lloidi“ agent G. Kamenetz, kes toimetab kindlustust ja andis süütamise nõu.

Mõningaid märkeid Lihula tuletõrjest.

T. Braks.

Läänemaad, eriti Lihula ümbrust, nimetatakse sageli mahajäänumaks nurgaks kodumaal. Ja selline vaade osutub ka tõesti mitmes asjas õigeks. Tuletõrje alal ei saa aga seda öelda, vähemasti Lihula kohta mitte. Viimastel aastatel on Lihula vabatahtlik tuletõrje ühing oma energilise tegevusega näidanud, et ta sammub kindlasti eduteel. Ja kuna iga uus edusamm tuletõrje organisatsioonis kõvendab elanikkude julgeolekut tuleõnnetuse vastu, siis ei saa tähelepanemata jätta neid uuendusi ja laiendusi, mis tuletõrje ühingu aegjalt aset leiavad.

Lihula tuletõrjeühing kutsuti ellu üle poolsada aastat tagasi kibedate kogemuste järele. Tuleõnnetus tabas alevikku paaril korral nii raskesti, et vanainimeste jutu järele terve alevik maha põlenud. Tol ajal olid veel puumajad, põhu- ja pilbastest katustega. Veenduti, kui raske on tulele tõket teha ilma tarviliste tulekustutamiseabinõudeta.

Selleaegse tegelase Nõormanni algatusel kutsuti siis ellu Lihula vabatahtlik tuletõrje ühing, milline organisatsioon paar aastat tagasi oma 50 aastase kestvuse juubelit pühitseda võis.

Muidugi võidi esialgu muretseda ainult mõned väiksed käsipritsid, mis paigutati kuuritaolisesse hoonesse. Aegapidi täiendati kustutamiseabinõusid ja paarkümmend aastat tagasi ehitati uus maja, mis ei ole nüüd üksi tuletõrjeabinõude hoiukohaks, vaid pritsimaja saalis leiavad ka aset teiste kultuuriliste seltside kõne- ja näitemänguõhtud.

Lihula tuletõrjet on juhtinud aleviku kaupmehed ja teised tegelased. Liikmeid on ka ümbruseküladest. Ühingu esimene osakond asutati varsti pärast ühingu asutamist Alakülas, kuhu ka väike pritsimaja ehitati. Alakülasse asus võrdlemisi rohkearvuline tuletõrje meeskond.

Käesoleva aasta suvel Lihulas viibides, võisin juba näha jällegi uut

pritsimajakest Pariveres ja Alakülas avati parajasti aastapidu ajal teine pritsimajake. Lihula tuletõrje korraldajad peavad tarviliseks, et tuletõrjeabinõud oleksid kõikjal võimalikult saadaval. Tulikahju alul peab kohe esimene abi koha pealt võtta olema, kuni pärast muidugi keskühingu ja osakondade meeskonnad vajaduse korral appi ruttavad.

Ühing saab lähemal ajal mootorpritsi, mis ta kustutamineabinõude kogu tehniliselt tunduvalt täiendab. Ühing ise on kogunud mootorpritsi muretsemiseks juba 1000 krooni, 1500 krooni on lubanud maavalitsus anda. Kuna Lihula tuletõrjeühingul enne juba mitmed käsipritsid olemas, siis võib mootorpritsi saabudes lugeda Lihula ühingu tugevamate tuletõrje organisatsioonide hulka maal.

Ühingu elu areneb tihedas kontaktis rahvaga.

Ja see ühistöö kindlustab Lihula tuletõrjeühingule edaspidigi edu.

Liidu juhatuse teadaanded.

Üleskutselehed on tasuta

Liidu juhatus omal koosolekul 14. septembril s. a. otsustas üleskutselehtede eest, mis tuletõrjepäevaks ühingute poolt tellitud ja neile väljasaadetud hinnaga 1/2 senti tk. tasu mitte võtta. Ühinguile, kes nimetatud korjandusmaterjali eest raha Liidu juhatusele tasunud, saavad need summad nende kasuks arvatud muude tuletõrje abinõude arvel.

Kirjavahetuse kergendamiseks.

Üleriiklise Tuletõrjeliidu juhatus palub Liidu ja ühingu vahelises kirjavahetuses äratähendada Liidu kirja numri, niisama ka rahasaatmisel äratähendada selle otstarbe ja tarvilisel korral ka Liidu kirja number.

Tuletõrje ja tulekindlustuse ülesanded.

Tuletõrje pole huvitatud tule levimisest ja kahju suurenemisest.

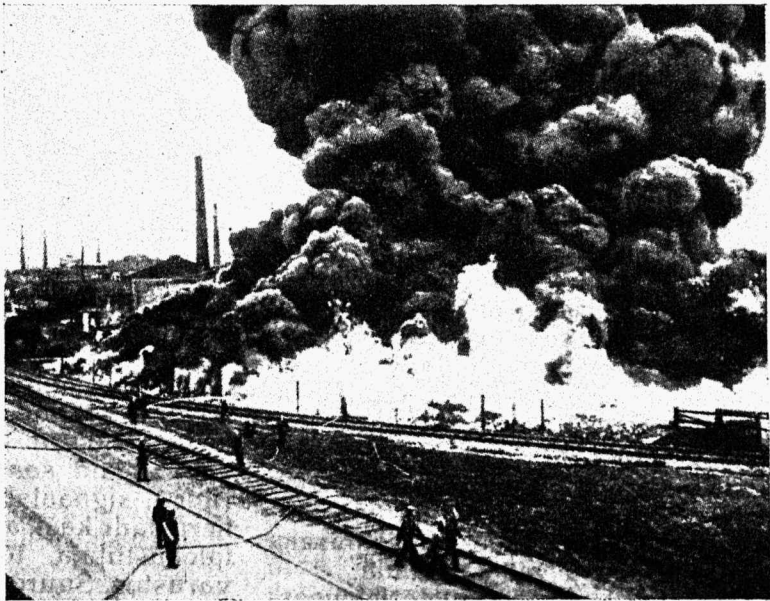
13. aug. peale lõunat süttisid Harburgis (Hamburgi lähedal) suuremad ladud põlema, millistes alal hoiti rohkesti kergeltsüttivaid aineid, muu seas 700 teraspudelit ammoniaki. Kiirelt oli tuletõrje kohal ja tuli lokaliseeriti ning paari tunni pärast võidi suurem osa tuletõrjujaist pritsimajja tagasi saata, kuna valve jäi järgmise päeva peale lõunani. Tules hävinen osa ladudes olevaist ainetest ja kahju hinnatakse umbes 1 $\frac{1}{2}$ miljoni riigimar. (1milj.350.000 krooni) peale. Esialgu keeldusid Hamburgi kindlustusseltsid kahju tasumast, kuna nende arvates siis kahju väiksem oleks olnud, kui Hamburgi tuletõrje appi oleks kutsutud.

Harburgi tuletõrje direktor dipl.-ins. Vestphal käsitab ajakirjas „Feuer und Wasser“ viimases nr-is lähemalt nimetatud tulikahju ja kinnitab, et kohalikest tuletõrjujatest küllalt oli tulikahju kustutamiseks, veel enam — Harburgi vabat. tuletõrjel polnud üldse tarvis tegevusse astuda, sest palgalised komandod said ülesandega ise valmis. Edasi vaieldakse üksikute kahjusummade vastu ja eitakse nende vastamist tõelikkusele. Näiteks tõendatakse, et tules olevat hävinenud 1 milj. m. eest puuvilla. Tõelikult ei olevat ladudes mitte ühte palli puuvilla olnud.

Tule alguse põhjus pole selgunud, kuid isesüttimisest ei võivad jutugi olla. Kuna juba varem suur ladu kahel korral on põlenud ja alati vastuvaidlematalt kindlaks on tehtud, et isesüttimist pole olnud, siis on põhjust süütamist oletada.

Direktor küsib: kuidas võeti üldse nii kõrget kindlustust sarnases hoones vastu?

Sama tulikahju käsitatakse veel teises artiklis. Ka selle artikli autor kinnitab, et tuletõrjel pole mingit huvi võimaldada tule levimist ja suurendada kahjusid. See pole esimene juhus, kus kindlustaja tuletõrje kahjude eest vastutajaks teeb. Kuid kõigi sarnaste süüdistuste puhul on hiljem selgunud,



Tulikahju Harburgi ladudes.

et kindlustajad on sallinud puudusi, millised võimaldasid hiigla tulikahjude tekkimist. See pole mitte väike teene, et tuletõrje suutis tule lokaliseerida.

Artikkel lõpeb järgmiselt:

Sarnaste tulekatasroofide tekkimist võib takistada ainult vastavate takistusabinõude tarvitamisel. Kindlustaja ja tuletõrje ülesandeks on kindlaks määrata millised abinõud tagajärgi kõige paremini kindlustavad. Tuletõrje valvab, et need abinõud tarvilist käsitamist leiavad. Kindlustaja alandab aga preemiat nende abinõude täitmise võimaldamiseks. Seni kui kindlustajad tulikahjudest ainukesi õigeid järeldusi ei tee, ei parane seisukord.

Hiljem on Hamburgi seltsid siiski kahju tasunud.

Eeltähendatud tulikahjuga näib väga lähedalt „sugulane“ olevat Tallinna tsirkuse põlemine.

Kustutusvee kahjude vähendamisele.

Erilised salgad varanduste päästmiseks.

Tulikahjude puhul kõrgemate majade ülemistel kordadel ehk pööningutel sünnitab tule kustutamiseks tarvitatud vesi alumistel kordadel tunduvalt kahju, kuigi tuli neid majakordi ei puuduta, rikutud saavad mööblid, kauba tagavarad ja muu inventaar. Kuigi tuletõrjed püüavad alati, ka kõige suuremate tulikahjude ajal veega võimalikult kokkuhoidlikud olla, tuleb ometi tulekustutamiseks küllaldaselt vett tarvitada. See vesi tungib läbi põrandate ja lagede ning seinte kaudu alumistele kordadele. Et tulikahju ajal kõik kohalolevad tuletõrjujad tulega võitlemises tegevad, siis peavad korterite elanikud ehk ladude omanikud ise oma ruume sageli väga puudulikkude abinõudega veekahju vastu kaitsema ehk jälle ruumid tühjendama. Viimane abinõu on tarvilik seal, kus maja mittekindla ehitusviisi tõttu ja tuli suure jõuga tuletõrje püüest hoolmata edasi tungib.

Eriti kahjulik on vesi vanades majades ja tulikahju puhkemisel sarnastes majades tuleb suurema kahju ärahoidmiseks ehk inimeste päästmiseks teinekord rohkesti vett tarvitada.

Nagu öeldud, puudub tuletõrjel meeskond, kelle ülesandeks on inventaari kaitsmine veekahju eest ja kiire asjatundlik varanduse päästmine hädaohu piirkonnast. Meie päästejaoskonnad pole tarviliselt varustatud ja korraldatud. Viimase asjaolu tõttu juhtub tulikahjude ajal päästetava varaga sageli vigastusi.

Välismaal, eriti Ameerika ja Inglise suuremates linnades töötavad erisalgad päästmistööde jaoks. Nende salkade varustamis- ja ülespidamiskulud kannavad mitmel pool üksi kindlustusseltsid. Pariisi päästesalk ei tarvita aga kindlustusseltside toetust. Pariisis on meeskond ja sõiduabinõud otstarbekohaselt üle linna jaotatud, kohati on nad asetatud ka pitsimajasse.

Sarnase salga jaoks ei pruugi kohe välismaalt kallist sõiduabinõu muretseda, vaid ehitatagu veoauto alusvankrile tarviline osa peale. Meeskond ei pruugiks suurem olla kui 8-liikmeline (vabatahtliku tuletõrje hulgas, 5-liikmeline aga palgalise tuletõrje puhul).

Päästesalga sõiduabinõus on kõik tarvilik varustus: suurem hulk veekindlaid linasid ja mööblikattet, vastupidavaid vaipe, tugevad kottid ja korvid, labidad, harjad, pootshaagid, ämbrid, kirved, nõõrid ja laternad, 1—2 paari veekindlaid saapaid ja vastavad üli-riided, signaalabinõud, helgiheitjad, tarberiistade kast, arstiabi sisseseade, käsitulekustutaja, tõrvikud ja meeskonna varustus. Suuremaid kustutusabinõusid see auto kaasa ei võtta, sest salga meeskond on täielikult tegev pääste- ja korrapidamise töödega.

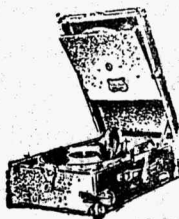
On ülearune rääkida päästesalga tegevusest, sest tema astub igalpool seal tegevusse, kus tuletõrjujad selleks oma otsekohese ülesande täitmisega takistatud.



Harju tän. 34, telefon 12-10
Tallinna

Parimas valikus
kohver- ja kast-
grammofone
ja kuulsamaist
Inglise ja Saksa
vabrikuist

**grammofoni-
plaate.**



Ülemaalse poolehoidu ja tunnustuse on leidnud meie
nõitrodüün
raadiovastuvõtte
aparadiid.
Isehitajaile kõiksugu raadioosi.
Müük suurel ja väikesel arvul.

Kohale jõudnud Eesti ülesvõtted: loxtrott „Hõissa RADION, Harju tän. 34,
poisid“ ja teised. telefon 12-10.

Uusi hoolsusmärkide saajaid.

Tuletõrjeliidu juhatuse poolt on augusti ja septembri kuude jooksul hoolsusmärke määratud järgmiselt:

Lehtse v. t. üh.: kuldmedal Aleksander Vöölmann ja hõbemedal Villem Püümann.

Fitinika v. t. üh.: 2 järgu hoolsusm. Paul Säkk, 3 järgu hoolsusm. Madis Hauka; hõbemedal Johannes Ots ja Johannes Pekkonen.

Valga v. t. üh.: kuldmedal Alfred Vallas, Karl Teder, Villem Talvik, hõbemedal Alfred Sehlit, Karl Rode, Friedrich Kelder, August Anier, Adam Pekku ja Reinhold Kribi.

Lihula v. t. üh.: 2 j. hoolsusm. Mihkel Jalakas; 3 j. hoolsusm. Jaan Iidel ja Jüri Pudel; kuldmedal Juhan Roos, Mihkel Kaarmann; hõbemedal August Nilp, Tõnis Jõgi, Johannes Koppelman, Mihkel Pöld.

Aravete v. t. üh.: 3 j. hoolsusm. Otto Uustadt ja Gustav Breemann.

Narva Kreenholmi vabriku v. t. üh.: kuldmedal Eduard Õunapuu; hõbemedal Mihkel Krasikov.

Kuremaa v. t. üh.: 2 j. hoolsusm. Jakob Kõiv; 3 j. hoolsusm. Juhannes Reinkubjas, Julius Kapral, August Kukk; kuldmedal Jaan Tõruke, Mihkel Pärn, Elmar Paju, Aleksander Jääger; hõbemedal Bernhard Kõiv, Gustav Salu, Paul Schmidt, Arnold Tootson, Julius Nurk, Martin Mäe, Oskar Vosmi, Eduard Reinbaum, Julius Kull.

Puka v. t. üh.: 1 j. hoolsusm. Johan Rosenberg, hõbemedal Peter Hermann, Johannes Kattalsepp, Jaan Kreeket, Eduard Posendorf, Boris Visnapuu.

Narva linaketramise vabriku tuletõrje: kuldmedal Rudolf Rosentan, Aleksander Mänd; hõbemedal Mihail Kiselev.

Torma v. t. üh.: 2 j. hoolsusm. Voldemar Aro, Johannes Mikhelson; 3 j. hoolsusm. Alfred Laas, Joosep Summer, Rudolf Rosenberg; kuldmedal Voldemar Paju, Osvald Karo, Jaan Kokamägi; hõbemedal Voldemar Kirs, Arnold Neumann.

Tõrva v. t. üh.: 1 j. hoolsusm. Jaan Sakkis; 2 j. hoolsusm. Ado Martin; 3 j. hoolsusm. Johan Soots, Jaan Land-

mann; kuldmedal Aleksander Tiidomaa; hõbemedal Johan Tõhk, Peeter Vatner, Johan Erman.

Narva Jaanlinna v. t. üh.: 1 j. hoolsusm. Vassiili Makarov, Jvan Feodorov; kuldmedal Egor Baranov, Aleksander Janson, Joosep Normann; hõbemedal Nikolai Semjonov, Rudolf Tuho.

Narva Kalevivabriku v. t. üh.: 3 j. hoolsusm. Tõnu Pere.

Rõuge v. t. üh.: hõbemedal Julius Belovas, Rudolf Saia.

Pärnu v. t. üh.: 1 j. hoolsusm. kindralmajor Aleksander Tõnissonile.

P.-Ameerika ühisriigid.

Pilk New-Yorgi tuletõrjese.

Berlinis viibides on J. Cainlon, kes on 41 a. tuletõrjajaks olnud, ühte ja teist huvitavat seletanud Nev-Yorgi tuletõrjest. Saada Nev-Yorgi tuletõrjajaks pole kerge, sest siin esitatakse isikule palju suuremad nõudmised, kui sõjaväeteenistuses. 20 aastase teenistuse järele on tuletõrjajal õigus pensiooni saada, kuid võivad tuletõrjajana ka edasi teenida. Tuletõrjaja madalam palk on 1800 dollarit aastas (Eesti valuutas 6480 krooni). Esimese teenistusastme kõrgenduse järele maksetakse juba 2500 dollarit (9000 krooni). Ka J. Cainlon algas oma tegevust lihttuletõrjajana. Nev-Yorgis (väljaarvatud ümbruskond) on üldse 6500 tuletõrjajat, kes jaotatud rügementidesse, pataljonidesse ja diviisidesse. Tulikahjude vastu võitlemiseks kulutatakse Nev-Yorgis aastas 22 miljonit dollarit. Möödunud aastal oli Nev-Yorgis 30.000 tulikahju juhtumist.

Noorsugu võitlusesse tulikahjudega.

Hiljuti peeti Brandenburi provintsi ja Suur-Berliini noorsootegelaste kongress, millel peajasjalikult tulikahjude ärahoidmise küsimust käsitati. Igal aastal hävineb laste käte läbi tulikahjudel 50 miljoni Saksa marga eest varandust. Kongressil tunnistati tarvilikuks juhtnõõride väljaandmine tuleõnnetuste ärahoidmiseks.

Tulikahjustest põuasuvl 60 a. eest.

H. Prants.

(Järg.)

Oli õnn, et metsade ja rabade põlemised algasid alles võrdlemisi hilja — juuli teisel poolel. Põlemahakkamiste põhjus jäi enamasti teadmataks. Raudteesid siis meie maal ei olnud, ning nii ei võinud tulla kõnelegi süttimine raudtee veduritest. Kuna kogu loodus oli purukuiiv, algatas iga lahtipääsnud vähemgi tulekübe varmalt suure põlemise. Mõnigi kord võis tulla süttimine öitseliste või karjalaste tulest, kuigi neil kõva käsk oli äratulekul tuld põhjalikult kustutada. Kuuldus vahel kõneldavat ka meelega süütamisest. Mõnel puhul võis olla süüdlane piibutuli (paberossidest polnud siis veel kõnetki).

Oli tuli kuidagi metsas või rabas lahti läinud, levis ta kiirelt ja tuul kandis tulesädemed hõlpsalt kaugemale, kus need mahakukkudes tekitasid uue põlemise. Tagajärjeks oli siis, et kui kusagil midagi põlema hakkas, siis mõne päevaga kogu ümbruskond seisis suitsu sees, sest tule peatama panemiseks polnud enam kuidagi võimalust. Mets põles kange kuivuse käes kui ahi. Metsapõlemisele saadi töket teha ainult tule alt mõne metsariba maharaiumisega. Tihti aga polnud sellestki abi, sest tuul kandis leegi üle vahemaa teinepoole metsa. — Rabade põlemisele püüti piir panna tule alla sügavate kraavide kaevamisega. Aga et see abinõu nõudis õige palju tööd ja kulu, tarvitati seda üldiselt vähe. Sest raba põlemisest polnud ju suuremat kahju, heideti käega ja öeldi: las kõrbe!

Meie ümbruskonnas oli metsade ja rabade põlemine nii laialdane, et kogu õhk oli suitsuvingu täis, mis päiksepaistegi ära varjas, nii et hommikuti ikka ligikaudu kella 9—10 päike püsis suitsu peidus, alles keskpäeva poole jõudes tuli ta nähtavale, aga paistis siis ka tuhmilt, nagu loori läbi ja õhtul kadus jälle varaselt suitsuvaipa. Sellest asjaolust oli närtsinud loodusele tulugi: päikse palavus polnud nii kõrvetav kui selge ilmaga. Meil karjastel aga tekkis omamoodi nähtust silmates hirm hinge. Nähes, et päike kustuma kippus, hakkasime kartma viimsepäeva tulekut, sest pühakirja sõna järele pidi

see ju olema maailmalõpetuse tunde-märk, kui „päike läheb mustaks.“ Oli siis õige hea meel, kui säherdune hirmuaeg kauaks püsima ei jäänud. Augusti keskel hakkasid käima vihmahood, mis tegid lõpu muule põuahädale, samuti ka metsade ja rabade põlemisele. Mida inimesed suurte pingutustega teostada ei suutnud, läks loodusel nagu mängides. Vihmasadude mõjul kustusid põlevad metsad iseenesest.

Rabad aga mitte, sest seal ei suutnud vähene vihm tungida maapinna sügavusse, see püsis edasi kuivana, ning nii immitses tuli sügaval maakamara all ka vihmade ajal ja nende järele ka edasi ja rabade põlemine jätkus veel kaua, pealtnägemata, aga maa all alati tõusev suits andis tunnistust, mis sünnib. Rabade põlemisele tuli täieline lõpp alles lumesajuga.

Kuna metsapõlemiste ulatus oli nähtaval juba tule lämbumise järele, ilmus see rabade juures täielt alles järgneva aasta kevadel, kus imestusega nähti, kui palju rabamaad oli saanud tulealuseks. Omajagu tuli sellest majanduslikult tulugi, sest kuna rabamaa endises olekus oli täiesti kõlbmata, võidi nüüd põlenud raba, kuhu oli maha jäänud rohkesti tuhka, paremates ja kuivemates paikades tarvitada põllumaaks, kus vili kasvas päris toredalt. Mõnda tükki saadigi võtta püsivalt põlluks, suuremalt osalt aga täitusid põlenud kohad hiljem jälle veega ja jäid raba-kirja.

Teistpidi tõi aga rabapõlemine maapidajatele laialist ja püsivat kahju, nimelt soopinnaga heinamaadel, mis samuti kui rabad, võtsid kergesti tuld ja mida korra põlema hakanult enam kustutada ei saadud, kuna tuli ikka edasi immitses. Niisugustel heinamaadel põlesid siis üsna suured augud pinda, mis hiljemini sadude tõttu muutusid lompideks ja heinamaad said jäädavalt kõlbmataks. Minu kodutalu kaotas selletõttu ühe oma „Aeniidu“ suurelt jaolt ära. Alles aasta-kümnete järele hakkasid põlenud augud kasvama. Sama kurtmist kuuldus ümbruskonnast ka muudelt maapidajadelt palju.

Tuletõrje seisukorrast Lätis.

Toome siin „Ugunsdzesejsi“ järelekokkuvõtte A. Erglise kõnest Läti erakorralisel tuletõrje kongr. 15. apr., mis pildi annab tuletõrje asjanduse praegusest seisukorrast Lätis.

1921 a. astus Riias kokku esimene tuletõrje-kongress, tuletõrje otstarbekohaseks korraldamiseks.

Iga kongressi liige oli veendunud, et Läti noore riigi juhid muuhulgas püüavad kõigi abinõudega kindlustada saavutatud väärtusi ja rahva varandust tulehävituse vastu. Seda veendumust kinnitas ka siseminister, seega andes tuletõrjajatele uut julgustust tööjätkamiseks.

Kongressi lõpul võeti vastu otsusi lootuses, et neid milgil tingimisel ei jäeta tähele panemata, sest keegi ei julenud mõttet tekkida lasta, et valitsuse esindaja ilusad sõnad olid ainult viisakad väljendused.

Kaks aastat hiljem tuli Miitavis kokku teine kongress. Kolmepäevasel koosviibimisel tehti uusi otsusi. Kuid ka need jäid ainult otsusteks ja peaministri tervitused ja soovid ei veendunud kongressist osavõtjaid valitsuse tahtest tõsiselt arvestada tuletõrje vajadustega.

Võideldes edasi omal jõul kutsuti 1926 a. Liibavisse kokku kolmas kongress, kus jälle harutati tuletõrje seisukorda, mis muutunud oli palju raskemaks. Valitsuse poolt ei olnud näidatud mingit abi ega vastutulekut tuletõrjele. Sellele kongressile ei ilmunud isegi valitsuse esindajat, mis kongressi liigetes kutsus esile tunde, nagu ei sooviks valitsus üldse näha organisatsiooni, kes tegutseb enese algatusel, kaitstes riigi ja tema kodanikkude varandust hävinemise eest.

Nagu varem, ei kohtanud ka seekord kongressi otsused vastuvõllikke kõrvu valitsuse poolt.

Tuletõrjeseadus oli juba neli aastat kalevi all, siis parandati ja siluti teda, kuid seaduseks pole ta veel saanud.

Kui lehitseda ajalugu, siis näeme, et iga rahvas nii harimatu ja ebakultuuriline ta ka ei ole, kõigi abinõudega ja isegi karmide seadustega on kaitsnud oma varandust tule vastu.

Vastupidi sellele pole Lätis riigi eelarves rahva varanduse kaitseks vähematki määratud.

Kui vaatleme oma suurt naabrit idas, siis näeme, et ka seal teisiti vaadatakse selle hävitava elemendi peale ja püütakse, kuidas iialgi võimalik seda piirata.

Samuti tehakse Eestis, Soomes ja kõikjal teisel, kuid Lätis lükatakse seda korraldamist ikka edasi tuleviku peale.

Kui kõrvutada kõiki vabatahtlikkude ja kolme Läti elukutselise tuletõrje komando seisukorda, siis võime ütelda, et vabatahtlikult seda tööd tegijad on ees elukutselistest (väljaarvatud Riia).

Väljaarvatud Riia, kus linn kulutab tuletõrje ülespidamiseks iga aasta 25.000.000 rubla, ei ole teisel kutselised tuletõrjajad oma ülesannete kõrgusel. Kutselistes organisatsioonides puuduvad õppinud tuletõrjajad. Neid ei saa kuidagi võrrelda vilunud vabatahtlikkude organisatsioonidega.

Kuigi riigi poolt ainult üsna harvadel kordadel abi antakse tuletõrje riistade muretsemiseks, näeme aruannetest siiski, et vabatahtlikud tuletõrje organisatsioonid paljudes kohtades on soetanud uusi riistu.

Sageli on see imestustäratav jõupingutus olnud, mis seletatav ainult ennastsalgava tööõmuga, mis tagasi ei pörka ka aineliste ohvrite toomisest.

Esimese kongressi ajal oli tuletõrje seltside arv vähenenud 76 peale, nüüd on see kasvanud 106 peale. Ühes seltside arvu kasvamisega on paranenud ka seltside aine line seisukord, eriti viimasel paaril aastal, kus üleminekut näeme käsipumpadelt mootor- ja auru-pumpade tarvitamisele.

Üldiselt võttes on tuletõrje asi järjest edenenud, vaaatamata raskete tööolude peale. Pikaldane on see edukäik, kuid ei puudu head tulemused.

Siiski ühingutel, kes mingisugust abi ei saa valitsuse poolt, on väga raske seisukord, sest tööriistad ja abinõud vajad hoolitsemist ja korrashoidu, mis kuludega seotud.

Liidu püüded saada laenu, ei ole tulemusi annud; liidu palve lükati tagasi, sest raha minevat tarvis teisteks ülesanneteks.

Eespool öeldust selgub, et tuletõrjajatel ei ole abi loota ülevalt poolt, vaid peab otsima teisi teid ja sissetuleku allikaid oma olemasolu kindlustamiseks.

Kõikide palvete peale on saadud tagasi-
tõrjuvaid vastuseid. Suusõnaliselt on
ironiseeritud: „Meil ei põle ju“. „Milleks
meil tuletõrjet tarvis“ jne. — See on
lihtsalt hoolimatus ja asjast mitte aru-
saamine.

Kui vaadelda statistilisi andmeid
tuleõnnetuste kohta, alates 1920 aastast,
kus tuleõnnetuste kohta teateid koguma
hakati, siis selgub et Lätis tule läbi
aastas rohkem hävineb kui uusi va-
randusi juure muretseda suudetakse.
Olgu siin mõned arvud: 1920 aastal
oli 846 tulikahju, 1921 a. — 1151, 1922 a.
— 837, 1923 a. — 909, 1924 a. — 1087,
1925 a. — 1275, 1926 a. 1708 tulikahju.

Teateid tule läbi saadud kahjude
suuruse kohta hakati korjama alles
1926 aastal, kus 1708 tuleõnnetuse läbi
5.775.307 latti *) kahju saadi. Läänud
aastal oli kokku 1393 tuleõnnetust, mis
sünnitasid 5.273.635 latti kahju.

Juba need kuivad arvud näitavad
kui suuri ohvreid tuli iga aasta nõuab
rahvamajanduselt. Kuid arvudega saab
seda kahju ainult osalt hinnata. Tule-
õnnetustega kaasas käivad ka suured

kaudsed kahjud majapidamiste korraliku
käigu takistamise näol põllumajanduses,
tööstuses ja kaubanduses. Siia võiks
veel juure arvata nõudmise suurene-
misest tekkivaid ehitusmaterjalide kalli-
nemisi jne.

Tõsi, kahjukannatajatele, kes oma
varanduse kinnitanud, makstakse kah-
jud kinni, kuid ei pea unustama, et
kinnitamine ei loo uusi väärtusi ja ei
tasu ka rahvamajanduslikke kaudseid
kahjusid.

Selge on, et tuleõnnetused on suu-
rimaid lagastavamaid nähtusi Lätis ja
et selle vastu võitlemiseks tuleb rohkem
teha kui senini. Seda majandusharu
tuleb kiires korras parandada.

Ettetoodud andmetest kõneleja arvas
võivat järeldust teha, et riigivõim ei
soovi kaitseda riigi ega kodanikkude
varandust. Sest tegelikult raisatakse
raha sageli tarveta asjade ja pidus-
tuste peale, kuna tuletõrje hädalised
toetuspalved jäetakse tähele panemata.

*) Üks latt ümmarguselt 72 E. senti.

Läti tuletõrje eelseisval seima valimisel.

Läti rahvasaadikute valimised uude
seimi on oktoobris. Selpuhul võtab
Läti tuletõrje häälekandja „Ugunsd-
zesejs“ sõna tuletõrjajate huvide seisus-
kohalt, öeldes umbes järgmist:

Läti iseseisvaks saamisest on möö-
dunud juba kümme aastat; palju on
korda saadetud Läti riigi ülesehitamise
alal, kuid väga vähe on silmas peetud
tuletõrje nõudeid. Silmitsedes käes-
oleva aasta riigi eelarvet, näeme
mitmesuguseid summasid ja toetusi
spordi organisatsioonidele, ekskursioo-
nidele jne., kuid ei ole midagi määratud
tulehädadohu vastu võitlemiseks. Ja
ometi on see ala, kus mõne tunni jooksul
miljoneid rahva varandusi võib tuhaks
muutada ja tuhandete kodanikkude
hea käekäiku hävitada. Võiks arvata,
et tule vastu võitlemisele riik väärilli-
selt kaasa tahab aidata. Kuid siiski

elu on käinud teist rada ning tuletõrje
on jäänud vaeselapse kohale.

Selge on, et see on tulnud tuletõrje
esinduse puudumisest seimis; seepärast
iga tuletõrjuja mõelgu nüüd valimistel
sellele, et ei puuduks ka tulevikus
seimis saadikud, kellel huvi ja aru-
saamist Läti tuletõrjeasjanduse pare-
male järjele seadmisest.

Selleks ei soovitata oma erivalimis-
lehega esinemist, kuna sellel vaevalt
soovitavaid tagajärgi saaks olla, vaid
iga tuletõrjuja vaadaku nimekirjades
hoolega järele ning ta leiab seal isikuid,
kes küllalt mõjukalt suudavad ja taha-
vad välja astuda tuletõrje huvide kait-
seks. Nende nimed kirjutatagu valimis-
lehtedele nende asemele, kellest toetust
loota ei ole tuletõrje asjale (Lätis on
võimalik nimede mahakustutamise ja
teistest nimekirjadest asemele võtmine.)

Liidu laos on saadaval :

K. ROSENBAUERI

väiksem mootorprits 12 hob.-jõulise mootoriga.
Kaalub 100 klgr. (6 pd.) Hind 2200 kr.

Suurem mootorprits 16 hob.-jõulise mootoriga.
Kaalub 130 klgr. (umb. 8 pd.) H. 2900 kr.

ja

„VIKTORIA“, „REKORD“,
MEYER-HAGEN ja MAGIRUSE
mootorpritsid.

Töötamise jõud on kõigil peaaegu ühtlane, ainult Rosenbaueri ja „Viktoria“ pritsid on kaalult kergemad ja hinnalt odavamad. Teised on raskemad ja kallimad umbes 500 — 600 krooni tüki pealt.

Näha võib kõiki neid pritse Liidu laos
Tallinnas, Pikk tän. 43.
Telefon 5-79.

Hinnakiri

Üleriiklise tuletõrjeliidu laos olevate tuletõrje-
abinõude kohta.

Lao asukoht: Tallinnas, Pikk t. 43. Telefoni nr. 5-79.

N I M E T U S	Hind kr.	N I M E T U S	Hind kr.
Adjutandi-paelad, suured . . . tk.	11.—	Signaal-pasunad, suured . . . tk.	5.25
Faklid, petroleumi, vasest . . . "	5.50	" " mitmes suuruses	1.—, 1.50, 180, 4.50
Haakredel "	53.—	" " 180/mm. 2 hääli . . . "	5.— 4.25
Hüdropult vasest "	25.—33.—	Suitsumaskid ühes käsna . . . "	4.—, 7.—, 34.—
Isoleer-tangid "	2.50	Tulekahju teatamiskoha sildid . . . "	1.50
Karabiiner suur "	4.25	Turva prits Nr. 4 (hüdropult) . . . "	38.—
" keskmine "	2.50 ja 3.75	Tärnid, pagunid, suured, kullat. . . "	—50
" väike "	—90	" " väikesed, hõbet. "	—35
Karguprits imev-voolikuga "	60.—	" " jaoskonna I, V, R. W. "	—28
" imev-voolikuga "	75.—	Auto-märgid "	—60
Kiivrid meeskonnale "	8.50—13.—	Tõrvikud "	—85
" ronijatele "	12.75	Veetorujuhe 2" vindiga ehk Storz "	15.—20.—
" ülematele "	17.—	" " 2 1/2 Storz "	20.—
" peamehele "	18.—	Voolikud-spiraali 1 1/2 meeter	6.50
Kiivri embleem "	2.—	" " 1 3/4 "	7.50
rosed "	—50	" " 2 "	8.—
Kirves, paraadi "	20.—25.—	" " 2 1/4 "	9.—
" töömehe, varreta "	3.50	" " 2 1/2 "	10.—12.—
" " varrega ja vask- rõngaga "	8.—10.—	" " 3 "	15.—
Kirve-tupp nahast "	2.25	" " 3 1/2 "	18.—
" vask "	4.—	" väljaviske "	
Kukla-kaitseid "	2.25	" 1 1/4 tolli "	1.35
Kummirõngad 2" "	—20	" 1 1/2 " "	1.60
" 2 1/2 " "	—25	" 1 3/4 " "	1.75
" 3" "	—55	" 2" kuni 12 atm. "	1.90
Käesidemed juhatusel liikmetele "	20.—22.—	" " 25 atm. "	2.10
Lipuvarda kullatud otsad "	20.—25.—	" " 2 1/4 " "	2.40
Mundri-nõõbid suured — kullatud "	—10	" " 2 1/2 " "	2.50
" " — kuldamata "	—8	" " 2 3/4 " kuni 25 atm. "	2.75
" " väiksed — kullatud "	—8	" " 3" "	3.00
Rinnamärgid väikesed, kuld ja hõbe "	—75	Vooliku parand, nõõbid, vasest tk.	—30
Liidu-märgid, hõbetatud "		" riie meeter "	1.50
" juhatusel liikmetele "	1.50	" lappimise klambrid 1 3/4" tk.	1.—
" bronks, lihtliikmetele "	1.50	" " 2" "	1.10
Teenistus-märgid, kõik aastad "	1.50	" " 2 1/2" "	1.25
Hoolsus-märgid, I. klassi rist "	5.50	Vööd meeskonnale tk.	4.25
" " II hõbe "	3.50	" " voodriga tk.	6.—
" " III. "	2.50	" " voodri ja rõngaga tk.	10.—
Medal, hõbe "	2.50	Vöödme meeter	1.50
" kuld "	2.75	Võõrõngad vask tk.	4.—
Mütsi-märgid, kullatud "	—40	Ambriid-puldamiist "	3.25
Näo-kaitseid "	2.—	Ühendajad vindiga 1 1/2 "	7.50
Nõõbid ronijatele "	5.50	" " 1 1/2 "	7.—
Nõõbid meeskonnale "	35.—	" " 2" "	8.50
Põõs-märgid "	2.40	" " 2" Storz "	8.—
Redelid 3-kõrgused "	650, 180, 75	" " 2 1/2 "	15.—
		" " 3" "	19.—

Ostu juures tuleb esendada seltsi poolt väljaantud
kõigile seltsi laosi võõrastele ei müüda